

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Gradišče št. 7, levo.
Telefon šte. 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 4 Din za inozemstvo 6 Din.

Inserati se računajo po velikosti: Cene so navedene
v oglasnem delu.

F. B.

A vendar prihaja pomlad!

Megle in oblaki, burja in nevihte jo oznanjajo svetu in redko žvrgolenje jo kliče na plan, ako pošine medlo solnce le na trenutek izza goste mreže na nebu. Vlažni in hladni so še dnevi, mrazne in motne moči, a vedno obujajo v srcu bolj, kakor kdaj prej, nado na lepše, toplejše čase. Pomlad se bliža z vihro in oblaki, z dežjem in mrazom, solnčna, cvetna jugoslovanska pomlad.

Dolgo je trajala pri nas predhodna doba. Mnogo gnolobe so že odnesli burjni vetrovi, še več jo tira s seboj kalna snežnica, da omogoča kalitev. Živele se preliva sok po drevju in grmčju. Še ovirajo megle in oblaki svilenim solnčnim žarkom, da ne morejo obuditi klitja in cvetja, še ni popolnoma iztrebljena gnoloba iz političnega življenja. Toda pomlad prihaja in z njo novo življenje, nevzdržno, po od nekdanjih veljavnih zakonih. Še jo je mogoče zadržati temnim elementom za kratko dobo; a tudi te bo pregnalo zmagoslavje solne ce medsebojnega spoštovanja nazorov in ljubezni, kakor prežene na spomlad temne oblake in blodno meglo iz ozračja.

Dr. Pipenbaher je napisal pred leti v »Narodu« sledeče stavke: »Toda izpremembe in reforme je treba tudi v človeški družbi. Dokler bo mladina videla, da nudi nepoštenost in brezsrčnost najudobnejše življenje, bodo le redki upoštevali nauke, ki naj dovedejo človeštvo do prave človečnosti. Bolj kakor reforma šole je potrebna in nujna reforma družabnega življenja.«

Gospod ravnatelj je v omenjenem članku naglasil nazore, ki se mora z njimi strinjati ne le vsak vzgojitelj, temveč tudi vsak pošten človek. Resnica je, da je predvsem potrebna reforma družbe, neobhodno potrebna v procvit države, neogibna iz narodnih in kulturnih ozirih. Kadar se zbirajo na vrhu ničvedne pene, kadar vre mošt, tako so se pojavili v poprevratni dobi na površju ljudje brez potrebne moralne kvalifikacije. To je naravni pojav, ki se kaže povsod tam, kjer se pretvarja snov. Pene in gnoloba so početek trpežnejše snovi in novega življenja. To pa se mora razviti šele, ko se je absorbirala gnoloba.

Poročila na strankinem zboru.

Kot prvi je podal tov. Ivan Tavčar poročilo političnega tajištva:

Pod prav posebno težkimi razmerami so se pri nas v Jugoslaviji pričeli polagati temelji narodno - socialistični organizaciji. Kot pionirji novega socialističnega gibanja smo se imeli boriti proti vsem organiziranim skupinam našega javnega življenja. Naš boj ni veljal samo malomeščanstvu, ki ga vodi buržuazija, ampak tudi proti preživemu materialističnemu marksizmu, ki si domišlja, da je vzel socializem v zakup. Poleg tega se je vršil naš boj na zemlji, ki se je komaj prostila fevdalnega naziranja o gospodarskem življenju, na zemlji, kjer si je pod krinko nacionalnih gesel ravnokar prisvajal agrarni in industrijski kapitalizem vodstvo ljudstva.

V boju proti vsem se je širila naša razredna organizacija. Zmagovala je idejna sila etičnega socializma. Zmagoval je socializem, ki izhaja iz naroda.

Dobro smo se zavedali nauka, ki ga nam je dal naš voditelj, Vlacav Klofač, da samo politiziranje in strankarstvo delovnega ljudstva ne bo rešilo. Naše socialistično gibanje stremi predvsem za notranjo revolucijo človeka, revolucijo v glavah in srcih.

Naša naloga je ubiti v sebi človeka stare vrste in vzbuditi v sebi človeka nove vrste, to je: dobrega, plemenitega človeka, vzvišeneega nad tatvinami gospodarskih dobrin, požrtvovalnega in nesebičnega. Tak socializem nas vodi do vztrajnega dela v narodu, ki ne zahteva nobenega drugega plačila, kot samo zadoščenje, da se množe voljški bratstva in ljubezni, brez katerih je socializem karikatura.

Vino se izčisti šele po vretju. Čim dalje traja pojav, tem lepše uspehe rodi. Iz tega vidika je treba presojati tudi današnje razmere v državi SHS in v narodu slovenskem.

Pet let, pet dolgih let že traja kipeenje in še ni dokončano. Ako pa se ozremo nazaj v to dobo, vidimo, da izgubljaljo čimdalje bolj tla pod seboj baš tiste stranke, ki so neoziraje se na potrebe državljanov izsilile ustavo. Ze danes lahko trdimo, da je dvetretjinska večina za revizijo. Nedvomno se bo pri prihodnjih volitvah ta večina še ojačila. Res je sicer, da revizionisti do danes še nimajo enotnega načrta. Toda tudi v tem oziru se že bistrijo pojmi in se že kristalizira srednja pot med ekstremnim centralizmom in skrajnim federalizmom v smislu, da se naj tvorijo okvirni zakoni za celo državo v beograjski skupščini, podrobno pa se prikrajajo razmeram v avtonomnih pokrajinskih zborih. Do tega bo prišlo, ker mora priti. Oligarhija, ki bi mogla danes s korupcijo za daljšo dobo obvladati državo, je nemogoča.

Ne da se vladati proti Hrvatom in Slovincem, ravno tako pa tudi ne proti Srbom. Ne dvomim, da se nahajajo tudi med srbskimi radikali politiki, ki se ne strinjajo z dosedanjim načinom vladanja. Vse te je treba pritegniti. Revizija se mora izvršiti v medsebojnem sporazumu vseh treh v današnji ustavi naglašanih narodov v slogi med S., H. in S. Izključiti pa je treba vse one, ki hočejo ribariti v kalnem, odstraniti vse, ki nimajo čistih rok. Več je vreden priprost seljak z zdravim razumom in poštenimi življenjskimi nazori kot še tako prefrigan advokat, ki mu je lastna korist ali korist prijateljev — edini cilj.

Še pokrivajo hladne megle toplo solnce medsebojne strpnosti in spoštovanja nazorov, še ne morejo predreti svileni žarki goste koprene na zastrtem političnem nebu. A tam daleč na obzorju se že jasni nebo in obeta, da čas ni več daleč, ko bo z novo silo poglalo novo življenje iz otrple jugoslovanske zemlje. — Pomlad prihaja, z njo pa doba dela in ustvarjanja.

Tekom petih let našega udejstvovanja je večini izgledalo, kot da je naše delo brezuspešno. Posebno po neugodnih rezultatih volitev je pričel ta ali oni iz naših vrst omahovati. Bili so pa to samo trenutni pojavi. Idejna sila narodnega socializma je bila prevelika, da bi lahko utonila v dezorganizaciji in malodušju. Zopet in zopet so šle naše organizatorne edinice po vseh krajih domovine na delo dobro vede, da zmaga ne brez porazov. Naši nasprotniki radi govore o bivši NSS. Toda ravno današnji sijajno obiskani strankin zbor lahko dokazuje vsem in vsakomur, da nismo »bivši«, ampak, da nas je vsako leto več! Ponosni smo lahko na vojščake narodnega socializma, ki so bili, so in bodo nepremagljivi! — Ta ali oni nas je mogoče vendarle zapustiti! Kdor je šel od nas radi malodušja, osebne užlenosti ali radi pritiska z nasprotne strani, se bo gotovo povrnil. Kdor je pa odšel od nas radi tega, ker mu naša proletarska stranka ni mogla nuditi korita, temu ne želimo drugega kot — srečno pot! (Pritrjevanje!) Kajti dobro je za našo organizacijo, če se reši članov, ki nikdar niso bili narodni socialisti.

Največjo važnost moramo polagati na to, da svojo armado prepojimo z idejo narodnega socializma. Manj zunanega bleska, kričavih shodov in

več notranjega dela:

idejnega in organizatornega. Ne samo z besedo, ampak tudi s tiskom. Ker smo pa borci za novega človeka, za boljši in plemenitejši družabni red, ne sme naš tisk nikdar in v nobenem slučaju služiti nizkim in posurovelim intencijam skvarjene družbe. (Pritrjevanje!) Če bi bil to slučaj, potem ne bi

imeli pravice, nastopati proti onim, ki jim je nemoralni politični boj program.

Zavedamo se, da je pri današnji politični razuzdanosti v našem javnem življenju težko vzdržati meje umerjenega tona v debati z nasprotniki. Tem težje, ker se pri nas med političnimi strankami ne vrši idejno tekmovanje, ampak manevriranje skoraj izključno le s ciničnimi psovkami in osebnimi žalitvami. Vendar naj bo, kakor hoče, vzdržati moramo mirno kri in ravnovesje. Če nihče drugi, pa mi pokažimo, kaj je dostojen in idejen političen boj. Računajmo z zdravim razumom ljudskih množic, ki se bodo končno priključile gotovo čistim, ki so poštenejši in pravičnejši.

Kar je najvažnejše: za vsako ceno moramo ohraniti popolno strankino samostojnost. Naša stranka se ni ustanovila za to, da bi se prodajala.

Naša stranka mora imeti popolno akcijsko svobodo, kadar bo zastopala razred delovnega ljudstva. V svojem strankinem organizizmu moramo biti absolutni gospodarji. (Dolgotrajno pritrdjevanje!)

Sicer se nam od nasprotne strani pogosto očita, da smo politično zvezani, enkrat s to, drugič zopet z drugo meščansko stranko. Vsi ti očitki so prosto izmišljene klevete, brez vsake resnice! Nihče nam do danes ni mogel navesti konkretnih dokazov, da smo samo za las grešili proti svoji samostojnosti.

Gotovo nam je pa na prosto dano, da se zedinimo s katerokoli nam nasprotnih strank za določeno skupno akcijo. Seveda za tako akcijo, ki je nam organizatorno v korist in ne nasprotuje narodno-socialističnemu programu.

Nikdar še ni napravilo vodstvo stranke najmanjšega koraka brez vednosti in odobritve svojih organiziranih pristavev. Kajti tuja nam je politika nevidnih kabinetov:

vsi ukrepi stranke morajo biti odprta knjiga vsem našim pristavev.

Tega načela smo se držali doslej in se ga bomo tudi v bodoče. (Pritrjevanje!)

Ko pa že govorimo o skupnih nastopih z drugimi strankami, moramo ugotoviti, da smo vedno smatrali socialistične stranke za nam najbližje. Najnaravnost se nam zdi zveza z razredno zavednim proletariatom

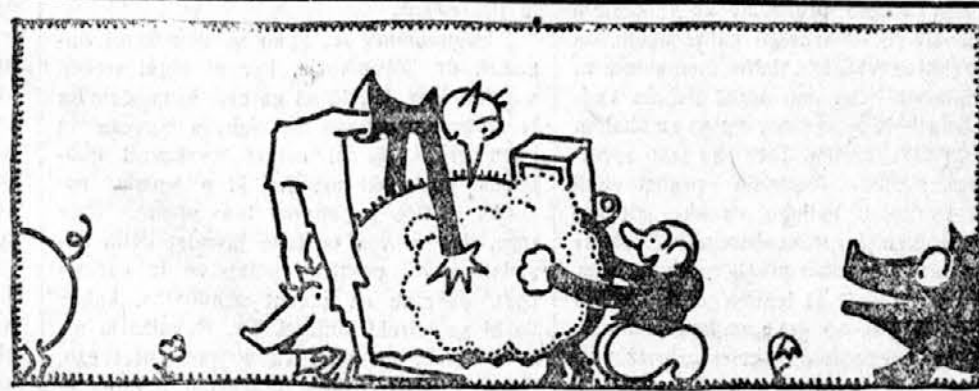
in naj bo tega ali onega političnega usmerjenja. Proletariat ima toliko skupnih teženj, da bi bilo od časa do časa neobhodna potreba skupno nastopati za dogovorjene akcije. Škoda, da so se naša stremiljenja za skupne proletarske nastope do danes še vedno izjalovila. Seveda ne po naši krivdi, ampak po krivdi marksistov (klici: Tako je!), ki žive od teorij svojih internacional, zanemarijajo pa kruto realnost, v kateri živi jugoslovanski proletariat.

Ker je jugoslovanski proletariat zanemarlj skupne nastope in se ni mogel vsaj za trenutek otrestiti strankarskih predsodkov, je zelo škodoval svoji pravični stvari. V sled razdvojenosti proletariata, so se kapitalistične meščanske stranke okrepile in pričele proletariatu jemati celo pravice, katere si je pridobil v revolucijski dobi ob preobratu. Ne samo to. Z nesrečnim nastopom pri volitvah, je proletarijat izgubil svoje zastopstvo v skupščini. V industrijski Sloveniji razredno delavstvo ni dobilo niti enega mandata. In zakaj? Ravno radi nesolidne politike marksistov, ki so odklonili naš predlog za skupen nastop vseh socialističnih strank.

Delovno ljudstvo bo moralo enkrat za vselej obračunati s tistimi marksističnimi voditelji, ki hočejo živeti od samih preplov.

Delovno ljudstvo mora stvortienotno fronto, če noče, da bo v prihodnosti še bolj tepeno, kot je bilo v preteklosti. (Živahno pritrdjevanje!)

Gotovi konfuzni marksisti se pri utemeljevanju svojega odklonilnega stališča glede proletarskega bloka radi sklicujejo na svoj program, ki jim zabranjuje družiti se z načelno nasprotujočimi si strankami, če so tudi socialistične. V odgovor na njihovo sklicevanje jih pa samo vprašamo: zakaj se pa potem marksisti lahko družijo na

Ko z milom gresta tja po poti tri „čunke“ prišle so naproti in z milom „Zlatorog“ sta brata oprala pujske vsega blata.

(Dalje sledi.)

naši severni meji z meščanskimi nemškimi šovinisti in v Ljubljani s klerikalno reakcijo? Zakaj so pa tukaj naenkrat pozabili na svoja principijelna programatična stališča? —

Še tekom tega leta se nam obetajo volitve v narodno skupščino in v oblastne skupščine. Upamo, da je tudi v marksističnih vrstah nastalo iztreženje in ne bo resnih zadržkov za enotno proletarsko fronto. Toda ne samo delavci se imajo priključiti proletarski fronti, tudi naš razredno organizirani mali kmet in poljski delavec naj složno poda roko duševnemu in ročnemu proletariatu v mestih. (Pritrjevanje!) Vsi, ki delajo in trpe, naj se združijo v borbi proti kapitalističnim izkoriščevalcem.

NSS se je v preteklem letu predvsem udejevala

v občinskih zastopih.

V številnih občinah imamo v občinskih odborih svoja zastopstva, deloma tvorimo delovno večino, deloma smo v opoziciji. Izmed večjih občin ima naša stranka odločujočo moč v Ptuj, Celju, Kočevju in Slovenjgradcu. Povsod se uveljavlja stranka s pozitivnim delom in z vestnim izpolnjevanjem svojega komunalnega programa. Veliko število požrtvovalnih tovarišev zasluži naše polno priznanje za neumorno delo v korist občanov.

V Ljubljani je stranka v občinskem svetu v najstrožji opoziciji. Kdor pregleda delovanje sedanjega občinskega sveta in absolutno nadvlado klerikalne buržuazije, mora priznati, da je stranka, popolnoma pravilno ravnala, da se ni priključila takozvani Zvezi delovnega ljudstva.

V štajerskih mestih ima stranka z ozirom na nacionalni moment posebno stališče glede nastopov v občinskih zastopih. Spodnještajerska nemškutarija postaja agresivna in teži za tem, da bi dobila v naših mestih zopet vso oblast v svoje roke. Kot zastopniki slovenskih interesov moramo namero nemškutarije za vsako ceno onemogočiti. Iz nacionalnih razlogov moramo zato zagovarjati zaštajerska mesta slovenski blok. Reč postaja tem bolj aktualna, ker imamo še tekom bližnjih mesecev pričakovati občinske volitve. Pozdravljamo ustanovitev slovenskega bloka v Mariboru, kateremu bo pri prihodnjih volitvah gotovo uspešno, da dobi ta naša največja postojanka na severni meji slovensko večino v občinskem svetu in s tem tudi slovenskega župana. (Veliko odobranje!)

Pri svojem delu v stranki pa ne smemo pozabiti na

izvenstrankarske in vsenarodne organizacije,

v katerih lahko složno in sporazumno delajo vsi nacionalni člani našega naroda. Posebno skrb moramo polagati na delo v naših narodno-obravnih organizacijah, ker dolžnost vsakogar je, da posebno našim zaslužnim bratom v Korotanu in Primorju po svojih močeh pomaga v moralnem in gospodarskem oziru. Iz tega mesta tudi danes obljubljamo, da nikdar ne bomo po-

zabili na brate iz neodrešenega ozemlja. (Odobranje!)

Dogodki v jugoslovanskem Sokolstvu,

posebno v njega slovenskem delu vzbujajo našo pozornost. Dan na dan se množe dokazi, da se hoče zanašati v naše Sokolstvo strankarska politika, ker je ena izmed naprednih strank (JDS) v svojem partizanstvu mnenja, da ima monopol na Sokolstvo, da smatra Sokolstvo le za svoj privešek, ki naj ji služi v strankarsko-politične svrhe. Pisanje v časopisju te stranke in dogodki v posameznih sokolskih društvih nam ne puščajo v tem oziru nobenega dvoma. Ob dvanaesti uri kličemo merodajnim činiteljem v Sokolstvu svarilo: **depolitizirajte Sokolstvo, emancipirajte ga po gubonosnega vpliva ene stranke, ne vstvarjajte tudi v Sloveniji separatizma v Sokolstvu. Sokolstvo mora ohraniti svoj vsenarodni značaj in pomen.** (Živahno pritrdjevanje!)

V bodočem poslovnem letu čakajo stranko težki boji. Obetajo se razni volilni nastopi. Stranka bo imela ponovno priliko pokazati svojo idejno in številčno moč. Prepričani smo, da bo strankin nastop časten. V tem prepričanju nas potrjuje današnji veličastni strankin zbor in dejstvo, da se naša organizacija širi in utrjuje. Ponosni smo lahko na borce narodno-socialistične ideje. Navzlic pritisku kapitalistične reakcije, navzlic preganjanjem in težkim materijalnim in socialnim razmeram stoje naše vrste trdne in neomajne. Vsakdo izmed narodnih socialistov se zaveda, da vrši

apostolsko delo med ljudstvom.

Če širi ideje, katerim je položil svoje temelje naš vzor in učitelj, brat Vlacav Klofač. (Odobranje! in vzkliki: Živijo Klofač!) Vsi se zavedamo, da je narodni socializem prav tako odrešen za jugoslovansko delovno ljudstvo, kot je bil odrešen za bratski češki narod.

Vse težkoče svojega udejstvovanja bomo tem lažje premagali, ker imamo svoje oporišče v močnem bratski češkoslovaški narodno-socialistični stranki. Z njeno pomočjo in z njenim sodelovanjem bomo šli na delo, da dosežemo naš končni cilj: **ustanovitev slovanske socialistične vzajemnosti!** (Burno pritrdjevanje.)

Tovariši! Prišli ste na narodno-socialistični zbor, da manifestirate za pravice jugoslovanskega proletariata. Prišli ste, da izrazite svojo neomajno voljo delati za stranko, ki je izšla iz vas in ki dela za vas. Uverjen sem, da boste iz današnjega zbora odšli še bolj okrepljeni v veri, da je narodno-socialistična ideja, za katero ste se dosedaj borili, vredna najskrajnejših žrtv. Prevzema naj nas največja borbenost, ker le junaki zmagujejo! — In čas, ko bomo lahko razvili naše čete v zmagoviti pohod, ni ravno daleč...

Živel naš Klofač!

Živela jugoslov. narodno - socialistična armada!

(Viharno in dolgotrajno odobranje!)

PREDSEDNIK PARLAMENTA G. LJUBA JOVANOVIČ
ODSTOPI.

Ta teden so poročali listi, da je predsednik parlamenta G. Ljuba Jovanović odstopil, kar so pa naši bivši demokrati v svojih listih dementirali. — To pa vse nič ne pomaga! Fakt je, da je ta gospod podal

demisijo. To pa pove veliko in karakterizira ves sedanj položaj. — Ako ga budo pregovorili, da demisijo prekliče, je drugo vprašanje.

Danes, v soboto, ob 8 zvečer zborovanje ljubljanskih zaupnikov NSS v Narodnem domu.

Iztrebimo pleveli

Koliko smo morali narodni socialisti pretrpeti vsled neprestanega zbadanja in grdega zmerjanja od strani demokratov, da smo prodani radikalom; koliko so morali pretrpeti naši zaupniki širom Slovenije, ker je »Jutro« neprestano očitalo našim voditeljem, da so prešli v radikalni tabor, čeprav je dobro vedelo, da je to očitna laž. Tako so postopali demokrati ves čas, odkar jih je Pašić posadil pred vrata. Dokler so radikali mirno gledali, kako demokrati molzejo državno blaginjo (odkriti povemo, da smo smatrali demokrate vedno še za mnogo večje zlo kot radikale), toliko časa so bili radikalni dobri. Ko pa je počenjanje demokratov začelo presedati že radikalom samim in so se jih iznebili na ta način, da so jih brenili iz vlade, s tistim momentom ni bilo v njihovih očeh pod milim nebom večjih barab in korupcijonistov ko so radikali in vsi oni, ki drže z njim. Zato so jako spretno potem svojega časopisja predstavljali ljudstvu vse njim ne ljube stranke kot zavzele najprej in najpoštenjeje stranke na svetu, kakor so imenovali radikale. Nas, narodne socialiste, ki ležimo demokratom na hrbet, da smo najhujši zločinci, da so jako spretno nazaj v vlado, ker so se dobro zavedali, da v opoziciji propadejo še pred prihajajočimi volitvami.

Pašić se jih je dolgo otepal, ker je vedel, da jim gre samo za to, da si v vladi napolnijo svoje žepe brez dna in partijske blaginje za svoj propadajoči strankin tisk. Sprejel jih je šele takrat, ko je bil v to vsiljen, ko je po Radiću narasla opozicija. In glejte, komaj je Pašić, ki so ga celo leto prav neusmiljeno zmerjali in sumili, zmagal s svojo sivo brado, pred katero imajo demokrati toliko respekt, pa so ležali Pribečevići in Žerjavci pred njim na trebuhu.

Razpust ljubljanskega občinskega sveta.

Iz Beograda prihajajo vesti, da bo nova Pašić-Pribečevićeva vlada razpustila ljubljanski občinski svet. Iz tega se vidi jasno, kako vsemogoče koncesije so naši demokrati zahtevali od Pašića. Če jih bodo dobili, je seveda drugo vprašanje, le počakajmo še malo!

Pa naj bo kakorkoli, k stvari je treba zavzeti neko stališče. V principu smo proti takim koncesijam, ker so to navadna nasilstva in teror. Vendar razpusta ljubljanskega občinskega sveta na drugi strani ne bi mogli ugovarjati, ker so se volitve vršile po krivičnem volilnem redu, tako da današnja magistratna večina faktično ne zastopa večine ljubljanskega prebivalstva.

Z razpustom ljubljanskega občinskega sveta naj se izvede tedaj tudi izprememba sedanjega volilnega reda za avtonomna mesta. Uvede naj se proporcni volilni sistem, spoštuje naj se pravica in potem naj

Koristolovstvo.

Ze nešteto krat smo javno pribili in tudi dokazali, da je demokratska stranka stranka oportunitizma, stranka koristolovstva, stranka parizanstva, stranka osebnih ambicijonistov in stranka korupcije ter nasilja.

To vse pa dokazuje in potrjuje zopet njen zadnji korak ali vratolomni skok v radikalno vlado. Sicer se ta demokratska stranka danes opravičuje s tem, češ država je bila v nevarnosti, Jugoslovenstvo se je majalo, državne blaginje 1. aprila ne bi imeli denarja in državni uslužbeni 1. aprila ne bi imeli kruha.

To pa je zagovor, ki absolutno ne drži, kakor tudi niso držali slični izgovori takrat, kadar so hoteli razni nameščenici štrajkati.

In tisti Pašić, ki so ga bili poprej demokrati očrnilli od nog do glave, tako da so šli vsakega, ki je občeval z njim in njegovo stranko, za izdajalca svojega naroda, je postal naenkrat bel in čist bolj kot oprani »Zlatogorov zamorec«. Včeraj še črni vrag, sedaj danes že čist kot angelček ob nebeskem prestolu.

Tako in nič drugače se ni zgodilo. Demokrati so dobili ministrske stolčke ter denar in »Jutro« je polno hvale na radikale in njihovega šefa Pašića. Danes je Pašić največji in najboljši in najpoštenjši državnik na svetu. Nič se ne prekosil v bistrotnosti, dobroti, usmiljenosti, radodarnosti in poštenosti.

Spominjamo se, kako so demokrati napadali dr. Ravniharja, ker ni hotel trobiti v njihov rog. Izjedli so ga celo kot načelnika iz Jugoslovanskega Sokolskega Saveza in onemogočili, da bi mogel izvrševati ljubljanski poslanski mandat, ki v smislu pogodbe pritiče po novem letu njemu. Raje trpe, da jim vsa poštena javnost očita besedolomstvo, politično izdajstvo in nečestnost, kakršne ne pominj zgodovina, kakor da bi se odrekli oblasti. Dr. Ravniharju niso odstopili mandata ravno pod pretvezo, da je v prijateljskih odnosih z radikali, medtem pa so on sam prešel z razvito zastavo v radikalni tabor. Kdor pričakuje, da bodo demokrati sedaj odstopili ljubljanski mandat dr. Ravniharju in popravili krivico, ki so mu jo povzročili s tem, da so ga prisilili, da je odloži predsedstvo JSS, ta pač ne ve, da so demokrati najhujši plevel na njeni slovenskega naroda in da pri nas ne bo zdravil razmer toliko časa, dokler ta plevel ne bo iztrebljen. Njiva ne obrodi dobrega sadu, dokler se je ne očisti plevela. Naše politične razmere bodo zdrave, dokler bomo trpeli, da raste med nami demokratski plevel. Vsi, prav vsi moramo iti na delo, da ga iztrebimo. Nobena stranka ni prizadejala našemu narodu toliko zla, kot demokratska, zato nismo z nobeno v takim nasprotju. Pač pa smatramo, da se moramo v tej točki zblizati z vsemi ostalimi, ker je sedaj prva stvar: boj proti nečestnosti, korupcijonizmu in centralizmu, katerega nositelji so v prvi vrsti demokrati.

Iztrebimo pleveli!

vladi je bila tedaj samo hinavščina, s katero so varali ljudi in jih vabili v demokratsko stranko. Vso svojo kritiko o novih takšah in novih davkih, ki jih je uvedla radikalna vlada, so z enim korakom poteptali. Sedaj so ti demokrati vse to sprejeli, vse je dobro in prav! In naš kmet, naš trgovec, naš obrtnik, vse naše ljudstvo je goljufano, prevarano.

Da pa namečejo ljudem v oči peska, so razbohneli v svet odpravo kuluka, ki ga je že pred 3 tedni zakopala med staro nerabno

Bivši demokrati nikdar v zagatili

Pri vsakih pogajanjih in pri vsaki pogodbi si puste naši bivši demokrati za vse slučaje odprta prav spretno prikrita vratica. — Tako so napravili tudi pri sklepanju pogodbe z radikalnim klubom in njegovim šefom Pašićem. Poslanca Reiserja so poslali v Ljubljano, kjer se itak najbolje počuti, k pogajanjem pa so delegirali neposlancina dr. Kramerja. In to so ona skrivna vratica, skozi katera more poslanec Reiser zopet nazaj k demokratu Davidoviču.

Ker blebetavji bivši demokrati vse izblebetajo, so izblebetali tudi to najnovejšo vest, da bo dr. Žerjav poslanca Reiserja takoj nagnal zopet nazaj k Davidoviču, kakor hitro bo Pašić s Pribečevićem skrahal. Ker je krah že tu — detonacije se že slišijo — bomo nekega lepega jutra čitali

Nacionalizem na papirju in v praksi.

Zloglasni dnevnik naših bivših oziroma sedaj samostojnih demokratov je na papirju zelo hud na Nemce, včasih je še celo malo grmenja. Le treščiti noče, — in tudi ne bo! V praksi je stvar vsa druga; tam so si gospodje izobčeni demokrati z Nemci prav intimni prijatelji. Nacionalni škandal na Polzeli je kot dokaz demokratske zavednosti znan že preko mej Slovenije. Bog ne daj, da bi slovenska stranka tudi le za hip stopila v taktično zvezo z drugo slovensko stranko, ki ni pogodu našim patent-demokratom! Prav nič pa ne moti teh zakupnikov nacionalizma in državnotvornosti zveza in bratstvo z nemškonacionalnim kapitalom, ki tlači in davi naše slovenske domaćine. Da ne bomo preveč trdili in da se ne pozabi: v upravnem svetu znane banke sedijo prav složno slovenski nacionalisti in nemški nacionalci; kapital jih drži, kdo bo tukaj mislil na narodnost in slovenskega plebeja. Za tega zadostuje par nacionalnih fraz in basta! Kako lepo se n. pr. čita v trgovskem registru složno sožitje nacionalistov in demokratov pomešanih z predstavitelji velenemstva: Dr. Fritz Scherbaum, Dr. Kramer, Emil Eisner, Wien, Dr. Lipold, Dr. Rudolf Franz, Avgust Praprotnik, Gustav Westen, Erich Frölich itd. — »Kaj vse ljubezen stri!«

In ga ni bilo . . .

Ko smo med vojno čepeli kot obsojenci v avstrijskih večletnih ječah, smo pogrešali zastopnika polzelskih Nemcev Dr. Ernsta Kalana, advokata v Celju. Ko smo po prevratu zasedali z Majstrom Maribor, smo zaman obračali oči po Dr. Ernstu Kalanu; ni ga bilo! Tam so na lepem dravskem mostu prav prijetno brenčale našim nočnim postojankam nemške kroglice krog ušes. Tu di bombe so padale in ročne granate, kar je baje zelo nevarno. Brrr...! Kdo je to ta-

„Državno nameščenstvo in nova politična situacija“.

To je naslov konfuznemu članku, ki ga je »Jutrovemu« članarku diktilo klečeplazstvo v prvem navdušenju, ko je izobčeni Reiser padel v toliko sklevetano Pašičevo korito. Naivni članark »upa«, da bo demokratski (?) del storil za uradništvo vse, kar bo v njegovi moči! Kje je tu garancija za dejansko izvršitev, če članark samo prav ponižno upa? Državni nameščenici so skoro popokali od smeha, ko so čitali to grostastno. Častivredni Reiser in Pribečevići dezertirji še takrat, ko so bili s kompaktno demokratsko stranko v koalicijski z radikalni, niso mogli bednemu uradništvu izboljšati beraških prejemkov kljub neprestanemu molodovanju in obetanju; — ali pa so zavestno varali! Kdo pa bo sedaj verjel petnajsterim izobčnim junakom, da bodo od radikalov izšli, česar prej v prvi koalicijski nad sto poslancev broječa demokratska stranka ni mogla ali hotela izposlovati? Povejte, kje boste še našli razsodnega državnega nameščenca, ki bo še verjel obljubi kakega Reiserja, ki je svojo častno besedo, zapisano črno na belem, čistočno požrl? V enem pa ima famozni članark prav, da je »nameščenstvo zdavnaj nehalo verjeti v čudeže in obljube.« Lepšega izpričevala Reiserju in demokratskim uskokom ni mogel podati.

Toda nameščenstvo naj bo kljub članarkovi bojazni pomirjeno: Reiserjevi so

šaro radikalna vlada sama. Sedaj bobnajo o znižanju stanarinskega in hišnega davka, o izboljšanju položaja železničarjem itd. Vse to pa je nesramno demagoštvo in farbanje javnosti.

Vedeli smo za to početje demokratov, povedali smo to. In zalučali so nam v obraz, da smo mi v zvezi z radikali, samo da bi prikriili ljudem ta svoje lastni greh.

Sedaj so naši demokrati razkrinkani koristolovci in ljudstvo jih bo sodilo!

najnovejšo vest, da je poslanec Reiser zapustil radikale, ker se on s tem paktom ni strinjal in ker je bil sklenjen v njegovi odsotnosti, in da je zopet vstopil v demokratski klub.

G. dr. Žerjav pa bo zopet izdal manifest na pohlevne demokratske backe, katere še lahko futra« z razno oblado, da slovenski demokrati ostanejo zvesti jugoslovenski demokraciji« kot nositelji »državnega in narodnega edinstva«, da vsled tega odobravajo »pravilno« stališče poslancina Reiserja, ki je prisegel nanovo zvestobo Davidoviču itd. Slovenska demokracija lahko kliče: Živijo slovenska demokracija, dr. Žerjav, demokratski klub in opozicijski blok z Radičevići!

talom, ki tlači in davi naše slovenske domaćine. Da ne bomo preveč trdili in da se ne pozabi: v upravnem svetu znane banke sedijo prav složno slovenski nacionalisti in nemški nacionalci; kapital jih drži, kdo bo tukaj mislil na narodnost in slovenskega plebeja. Za tega zadostuje par nacionalnih fraz in basta! Kako lepo se n. pr. čita v trgovskem registru složno sožitje nacionalistov in demokratov pomešanih z predstavitelji velenemstva: Dr. Fritz Scherbaum, Dr. Kramer, Emil Eisner, Wien, Dr. Lipold, Dr. Rudolf Franz, Avgust Praprotnik, Gustav Westen, Erich Frölich itd. — »Kaj vse ljubezen stri!«

krat okusil, ne more biti Nemcem prijatelj! Na Koroskem ob plebiscitu pri nočnih spopadih z nemškimi tolpami, — nismo ga videli, gospoda dr. Ernsta Kalana. Skratka kjerkoli na nevarnih postojankah smo si ga želeli videti, ni ga bilo! Šele sedaj smo se imeli čast ponovno srečati pred sodiščem na varnem ozemlju. Baje smo razžalili Nemce radi vsakdanjih krilatice »objestnost in nadržlost.« V bodoče bomo tudi mi raje ostajali lepo na varnem in bomo še nekaj zaslužili.

borilci za uradniške zahteve »imajo z radikalni pismeno pogodbo in obvezo za njeno izvršitev!« Torej slično pogodbo kot za ljubljanski mandat! Ker ima pa članark z Reiserjevimi obljubami in častnimi besedami slabe izkušnje, previdno svari nameščenice pred novimi radikalnimi zavezniki čes, »demokrati naj pazijo, da jih gg. radikali ne opeharijo, ... mnogi se boje, da bodo radikali demokrate opeharili in izigrali, ... vse je mogoče!« Kako gniljiva ocena Reiserjevih zaveznikov! Seveda, če bodo radikali posnemali verolomni Reiserjev recept, potem je res mogoče, da bo g. Reiser topot zopet sam, opeharjen in izigran. Kaj pa še hoče več? Ali naj zahteva od radikalov, da bodo spoštovali pismeno pogodbo, ko jim je baš od dal tako sijajen vzgled?

Članark upa na vspehi, če bo demokratska stranka čim močnejša in če ne bo opeharjena in izigrana. Sedaj pa naj nam še poslušni, kakšnega uspeha naj nameščenstvo pričakuje, ko je Reiser izobčen in oslabljen in ko ima članark toliko strahu pred radikalno prevaro? In če vpoštevamo še Reiserjevo mnenje o pogodbah in častnih besedah, potem že vnaprej prorokujemo, da bo Reiserjev uspeh — ničla! Ali imajo torej nameščenici najmanjši povod, da bi radi tako malo vabljivih izgledov silili pod Žerjavovo nagajko? Jok!

Parlamentarni položaj.

Z verifikacijo Radičevih mandatov nastaja v parlamentu druga slika. Zdi se, da je Pašić-Pribečevićeva vlada izgubila tla, da mora v najkrajšem času pasti. Opozicija ima veliko večino! Danes, ko to pišemo, se ne da niti z daleka misliti na to, kaj bi utegnili nastati. Pašić ima faktično samo eno na izbiro — kapitulacija. Na vsak način bo mož toliko pameten, da bo računal z realnostjo in da ne bo skušal z glavo skozi zid. Zato se bo treba udati, revidirati dosedanje stališče in napraviti pošten sporazum z opozicijskimi skupinami, ali pa prepuusti svoje mesto drugi osebnosti, ki razume nastali položaj. Temu je tako, to kažejo nesoglasja v radikalnem klubu. Blizamo se konsolidaciji države.

KAJ POREČE DR. KALAN?

»Napredni« »Slov. Narod« je pretekli teden z istim besedami opsoval nemške »hole« »privravnance«, zaradi katerih je bil obsojen naš odgovorni urednik Brandner. Kaj poreče k temu zagovornik Nemcev g. dr. Kalan, slovenski odvjetnik in orjunaš?

USKOKI IZKLUČENI.

Glavni odbor demokratske stranke je na svoji seji 1. aprila izključil iz demokratskega kluba in iz stranke vseh onih 15 poslancev, ki so uskočili k radikalom. Med temi je tudi profesor in poslanec Reiser. Demokratske stranke v Sloveniji tedaj ni več, ker jo glavni odbor v Beogradu ne priznava.

RAZPOKE V RADIKALNI STRANKI.

Z ozirom na Pašičevo politiko zadnjih dni, so se v radikalni stranki zopet pokazale razpoke. Saj nam je bilo znano, da so v radikalni stranki možje čistih rok in poštenja tudi v političnem oziru, ki se ne strinjajo s Pašičevo strujo. Ti možje razumejo položaj, zato so pričeli nastopati proti Pašičevemu sistemu. In to da Pašiću misliti! G. Nastas Petrovič, Ljuba Jovanović in dr. Ninko Perić imajo za seboj vsak svoje število poslancev. Tri struje, ki obračajo Pašiću hrbet in ki bodo tudi pripomogle do razčiščenja krize. Naši bivši demokrati so se najbrže veselili malo prezgodaj!

RADIČEVCI.

Do sedaj je verifikiranih skupno 61 Radičevih mandatov. Za verifikacijo glasujejo v verifikacijskem odboru tudi nekateri radikalni poslanci, kar je zelo značilno.

RADIČ SE VRNE V ZAGREB.

Demokratsko časopisje je lasiralo v svet vest, da je Radič odpotoval z Dunaja zopet v London. To naj bi značilo njegovo polomijo. — To pa ni res. Radič je še na Dunaju in se misli kmalu vrniti v Zagreb.

DR. BALTIC VELIKI ŽUPAN ZA LJUBLJANSKO OBLAST.

Kot nadaljnjo koncesijo od Pašića so dobili naši demokrati baje zatrdilo, da bo imenovan dr. Baltić za velikega župana v Ljubljani.

Svetovni pregled.

ANGLIJA.

Tudi Anglija ne bo ušla povojnim sunkom, ki so že pretresali vse države. Ti naravni pojavi gredo svojo pot, London je ravno sedaj pozorišče močnega socialnega gibanja. Delavstvo je postalo nezadovoljno, klic po življenju je postal močnejši, ljudje zahtevajo kruha, ki jim pritiče. Štrajki so na dnevnem redu: zdaj železničarji in pristaniški delavci, zdaj avtomobilisti, zdaj rudarji itd. In draginja raste dan za dnem, življenjske potrebe imajo že visoke cene. Mac Donald ima težavno stališče in kdo ve, bo li svoji nalogi kos! Presenečenja tudi zanj niso izključena, dasi ga konservativci podpirajo.

Z ozirom na razne štrajke, so v Londonu proglasili izjemno stanje. Zadnji štrajk prometnega osebja je pred tremi dnevi končal.

V preteklem letu je angleškemu finančnemu ministru preostalo 42 milijonov funtov

Vaclav Klofač:

Novi socializem in novi človek.

Nikdar si nisem predstavljal pod socializmom samo politične stranke, temveč tudi velik preporoden, moralen pokret. Ne strinjam se z vsem, kar opažam pri naših političnih socialističnih strankah, pa tudi marsikaj mi pogosto ni všeč, kar vidim v naši lastni stranki. Vse to, čemur smo žive priče že dalje časa, tje od afer velikih bank do najnovejših godokov, vse to služi v dokaz, da se je naš narod nahajal v veliki moralni krizi, da se nahajajo v enaki krizi vse stranke, torej tudi socialistične. Prav nič ne pomaga, če kažemo samo na druge. Predvsem je dolžnost poštenjaka, da pogleda najprej po svoji hiši in začne čistiti najprej pri sebi samem; kajti le tako bo mogla kritika, pritožbe in obtožbe privedi do izboljšanja.

Naše razpoloženje po vojni je ostalo povsem »avstrijsko«. Vsaj politično se nismo prav nič izpremenili! Za politiko se smatra le parlament, boj za oblast in položaj. Temu primerno je tudi organizacija strank predvsem pred-

vojna. Zato so tudi stranke kot krošnja-rice, ki trgujejo vedno v isti ulici. Namesto, da bi visoko povzdignili idejo in v idejnem boju vzgajali narod, smo se razvili kot stare jezične babe, kot srednjeveške cerkve, ki bi se bile druga drugo vtopile v žlici vode, edino zato, ker so uspehi stranke ene cerkve ogrozili interese vernikov in cerkvenikov druge stranke. Če pa pravimo staro, avstrijsko ozračje. O pa hočemo doživeti boljše čase, ne sme prihajati vsa inicijativa iz parlamenta, temveč iz naroda, iz ljudstva, torej iz požrtvovalnega, potrpežljivega in udanega dela med ljudstvom, kulturne delavnosti in odgovorne dela po mestih in po deželi, iz etične propagande, iz podrobnega gospodarskega dela, iz telovadbe, šol, iz krogov, ki skrbje za telesno in dušno zdravje. Parlamentu pa sme naša stranka posvetiti le toliko pozornosti, kolikor je zasluži (ker, vsekakor moramo dobro prevdajati o zakonih, ki jih dajemo kot poslanci sebi in narodu), vendar moramo v glavnem paziti na to, da vedno razumevamo ono, kar vobče imenujemo duh naroda.

Kdor razumeva vse različne pokrete

med našim priprostim ljudstvom, kdor tega naduto ne prezira, ta ve, da je naše ljudstvo v mnogih ozirih daleč pred onimi, ki bi ga morali voditi. Narod čuti instinktivno, da mora danes zasledovati druge cilje, kot pred leti. Njegov čut, njegovo prirojeno naziranje mu kaže nova pota v groznem povojnem času, ki nam je prinesel od vseh strani toliko materializma in demoralizacije. Zato zbira naš narod močne zaloge novega idealizma. In to je tisto ozračje, v katerem je mogoče očistiti sebe in preroditi z mnogimi predsodki in pogreški obremenjeni socializem. V tej atmosferi je mogoče tudi v socializmu vzbuditi nove stvarjajoče moči.

To mora biti naloga naše stranke. Samo politiziranje in strankarenje ne bo rešilo nikogar in nikomur nič pomagalo. Pač pa lahko vsakogar kompromitira ter mu odvzame tisto zaupanje, brez katerega narodne stranke sploh ne morejo živeti. **Novi socializem znači notranjo revolucijo** — po Masaryku: revolucijo v glavah in srcih. Novi socializem zahteva od človeka, da zatre v sebi samem človeka »stare vrste« ter vzbudi v sebi človeka »nove vrste«, i.

j. dobrega, plemenitega, pravičnega, tolerantnega, vzvišeneega nad vsako podlostjo. Ta socializem nas navaja k strpljivemu nepristranskemu delu med ljudstvom, k nesebičnemu delu, ki zase ne išče nič drugega, kakor tiho veselje nad tem, da se množe vrste bratstva in ljubezni, brez katerih je socializem karikatura, pri tem ko mi ravno za tem težimo, da postane socializem zmogovalni korak na poti k človeštvu.

Čim globlje v narodu se bo vršilo delo, tem večja bo kontrola nad strankinim delom. Vsaka nepoštenost bo onemogočena, onemogočen vsakdo, ki bi skušal napraviti kaj nepoštenega. S tem, da kdo priznava socializem, prevzema tudi dolžnosti, in sicer velike dolžnosti. Katoliške cerkve jaz ne morem priznati, ker gleda samo na zunanjost, sicer pa nič drugega ne zahteva. Ravno taka socialistična — katoliška cerkev bi postala tudi socializem, če bi se zadovoljil enostavno s pripadnostjo k stranki, s plačevanjem članskih prispevkov, in — če bi že to zadoščalo, da je kdo naš človek — da ga samo zato branimo, ne glede na to, kaj sicer dela. **Naš človek more biti le ta, ki**

časno živi v duhu tistih misli, ki so nas združile v eno stranko.

Po vojni se jih je iz raznih vzrokov vpisalo mnogo v socialistične stranke; vsi ti pa niso preživeli notranjega procesa, ki je potreben za pravo socialistično članstvo. Mnogo je takih, ki so se iz čisto osebnih koristoljubnih ozirov zgledali tam, kamor jih ni vlekel njihovo notranje prepričanje. Radi teh v notranjosti nepravilnih članov trpi danes sokolstvo in trpe socialistične stranke.

Današnja medsebojna borba med socialističnimi strankami je sramota, je delo v korist reakcij! Nikdo ni brez greha in ni človeka, ki bi mogel reči: Čist sem. Ljudje so nepopolna bitja, zato so tudi stranke nepopolne. Vzajajmo se torej, skušajmo se približati popolnosti, pa bomo imeli tudi popolne stranke! Kazati s prstom samo na druge, ne da bi videli sebe, se pravi posnemati farizeje. Samo tako kazanje in obtoževanje ima pomen, če ga vodi do tega ljubezen do stvari, ne pa želja po skandalih in strankarska zavist. V zadnjem slučaju so oskropljeni z blatom vsi; narod pa, ki more napredovati edino le pod vplivom optimizma, je pahnjen

FRANCIJA.

Po padcu francoske vlade je bila sestava nove vlade zopet poverjena Poincaréju, ki jo je tudi sestavil. Program nove vlade je isti, ki ga je imela prejšnja. Tako se zaenkrat v Franciji ne bo prav nič izpremenilo in Poincaréjevo stališče je utrjeno. Razmerje do Nemčije ostane — plačati!

V obrambo franka se je pričela velika akcija. Na čelo so ji stopile velike banke in Rothschild je dal v to svrhu na razpolago vse svoje premoženje.

ITALIJA.

Volilna borba je na višku; bijejo se hudi boji — v znamenju krvi. Najbolj so si v laseh komunisti in fašisti. Fašisti nastopajo s silo; požiganje domov je malenkost. Kako stališče imajo pri tem naši bratje Slovenci — si lahko mislimo! In, kaki bodo naši uspehi, tudi! Nič čuda, ako marsikdo podleže.

NEMČIJA.

Izza znanega puča na Bavarskem se vrši že tedne in tedne takozvani Hitlerjev proces, ki je odkril že marsikako senzacionalno. Te dni utegne biti razprava zaključena. Poslopije, v katerem se vrše razprava, je popolnoma zastraženo in zavarovano z bodečo žico, ker

se boje napadov. Hackenkreuzlerji groze z novim pučem, ako bi bil Hitler obsojen. V Monakovem se opaža nervozno vrvenje, nacionalni socialisti imajo tajna zbora, pa tudi javno se upajo podemonstrirati.

Medtem pa je bil Hitler že obsojen na 5 let trdnjavske ječe, ostali pa tudi po zasluženju. — Gromovje je ponehalo.

MADŽARSKA.

Socijalnodemokratske strokovne zveze so sklenile 31. marca na svojem zborovanju zahtevati 8 urni delavnik in pa, da se določi eksistenčni minimum.

RUSKO-ROMUNSKA POGAJANJA.

Na Dunaju se vrše rusko-romunska pogajanja, pri katerih pa so zadel na velike težkoče. Besarabija je sporna točka, ker se Rusija postavlja na stališče, da se je aneksija te pokrajine izvršila nasilnim potom. Pravijo, da Besarabci niso zadovoljni in da naj o pripadnosti odloči plebiscit. — Kakor vse kaže, se bodo ta pogajanja razbila. Stojimo pred novim sporom.

POGAJANJA MED ČEHOSLOVAŠKO IN AVSTRIJO.

Na Dunaju so se te dni pričela trgovinska pogajanja med Česko in Avstrijo.

Iz stranke.

Zbor ljubljanskih zaupnikov NSS. Vabimo vse ljubljanske zaupnike na zborovanje, ki se vrši v soboto, dne 5. aprila ob 8. uri zvečer v spodnjih društvenih prostorih »Bratstva« v Narodnem domu.

Dnevni red:

1. Politični položaj.
2. Slučajnosti.

Zborovanje je važno z ozirom na dogode v Beogradu in na vlogo, ki jo igrajo naši demokrati. Prosimo naše tovariše zaupnike, da se zborovanja zanesljivo udeležijo. — Okrajni odbor za Ljubljano.

Proslava 1. maja in naša stranka. V smislu sklepa zadnje seje načelstva NSS proslavi naša stranka letošnji 1. maj povsod tam, kjer obstajajo krajevne organizacije. In sicer, kjer obstaja poleg politične organizacije tudi strokovna organizacija

Strokovni vestnik.

1. maj, delavski praznik.

Kakor vsako leto, tako bomo tudi letos proslavili delavski praznik, 1. maj. Ta dan mora povsod delo počivati, ta dan mora sleherni delavec manifestirati za svoje teptane pravice. Pozivljemo zato vse podružnice NSSZ, da stopijo v stik s krajevnimi organizacijami NSS in mladinskimi organizacijami ter da prirede z njimi skupno proslavo. V vseh večjih krajih naj se za ta dan dopoldne skličejo manifestativni shodi, popoldne pa se naj vrše delavske prireditve v korist organizacijam. V manjših krajih naj se dopoldne prirede članski sestanki in popoldne pa vrše družabne prireditve. Vsaka podružnica, ki potrebuje za 1. maj govornika, naj sporoči to centrali najpozneje do 20. t. m.

Naš delavski praznik proslavimo dostojno tudi na ta način, da uvedemo majsko zbirko za brezposelne in predvsem, da podpremo naš list »Nova Pravda«. Vsak naš tovariš naj 1. majnika pridobi listu vsaj enega novega naročnika ter s tem mnogo pripomore našemu pokretu. »Nova Pravda« je edino glasilo, ki najbolje zastopa delavski stan, zato se spomnite vsi 1. maja našega časopisa.

Naš delegatski zbor.

Pičel mesec nas še loči od našega glavnega delegatskega zbora, ki se vrši letos po sklepu upravnega odbora dne 4. maja v St. Pavlu pri Preboldu. Naš letošnji delegatski zbor bo prvi na Štajerskem, prvi v prelepi Savinjski dolini in prvi med našimi odličnimi tovariši šentpavlečani. Zato mora biti naš letošnji zbor veličasten. Zbrati se morajo vsi oni, ki žele našemu delavcu in samim sebi dobro. — Na letošnjem zboru ne bomo pozabili samo računov našega

skupno z njo, oziroma ravno tako skupno z našimi mladinskimi organizacijami (»Bratstvo«, »Mladost«). Odbori krajevnih organizacij naj takoj prevzamejo tozadevno inicijativo in naj prične s pripravami. Načelstvu pa naj takoj sporoči svoje sklepe, posebno kar se tiče govornikov, da bo lahko pravočasno razpolagalo z njimi.

Slike iz strankinega zbora NSS so gotove in se dobe v strankinem tajništvu, Narodni dom, po 5 Din slika. Povečane slike so po 25 Din. Zunanje organizacije, ki žele, da se jim pošljejo slike, naj nam to javijo in naj nam istočasno pošljejo tudi denar. — Tajništvo NSS.

Zaupniški sestanek v Kočevju. Krajeva organizacija NSS v Kočevju priredi dne 11. t. m. sestanek zaupnikov, na katerem bo poročal član org. odseka tov. Korošec iz Ljubljane.

dela v preteklem letu, temveč si bomo postavili tudi smernice za bodoče delovanje. Poleg naših organizacijskih zadev, mora naš letošnji delegatski zbor obravnavati tudi splošne delavske zadeve in zavzeti nam raznim delavskim vprašanjem svoje stališče, zato bo letošnji naš zbor veličaven.

Za zbor se moramo pripravljati že sedaj. Vse naše podružnice morajo ta mesec kar najmarljiveje delati. Predvsem morajo vse podružnice najpozneje do 20. t. m. urediti vse obračune in jih vpsolati centrali, ker mora tudi centrala sestaviti obračun, naj še tekom tega meseca skliče vsaka podružnica članski sestanek, na katerem se naj razpravlja o predlogih, o katerih se bo odločalo na delegatskem zboru. Podrobnejša navodila dobi vsaka podružnica pismeno. Opozorjamo vse podružnice, da je dostop na delegatski zbor dovoljen poleg delegatov tudi vsem članom, ki se s knjižico izkažejo, da so člani NSSZ. Ker je mišljen delegatski zbor tudi kot manifestacija narodno-socialističnih delavcev pozivamo vse naše tovariše, da se delegatskega zbora v St. Pavlu udeležijo v čim največjem številu.

Tovariši! 4. maj ni več daleč, zato vsi na delo, da utrdimo svoje pozicije in tako dosežemo boljše bodočnost.

Upravni odbor NSSZ ima v nedeljo, dne 6. t. m. ob 2. uri popoldne sejo v tajništvu. Tovariši odborniki naj se vabijo sigurno in točno odzovejo, ker je dnevni red z ozirom na delegatski zbor veličaven.

Blejska Dobrava. Kaj naj vam pišemo mi, ubogi grešniki ki imamo že pogum biti organizirani v vrstah NSSZ. Mar to, da smo najhujši trn v peti našemu ravnatelju-

Nemcu? Mar li to, da nas v svoji »navdušenosti« vsaki najmanjši priliki kaznuje z denarno globo ali morda to, da je enega izmed naših tovarišev za prav malenkosten prestopke kaznoval z enotedenskim izprtjem od dela in mu s tem vzel zaslužek? Mnogo takih stvari bi vam lahko pisali, da vidite, kako nas imajo nemški ravnatelji pri nacionaliziranih družbah radi. Ni se potem čuditi, če komunistem v državi raste, ker agitirajo zanj ravno nemški ravnatelji, ki delijo milost internacionalcem, nasprotno pa šikanirajo narodno zavedno delavstvo. Mi, kar nas je tukaj, se še vedno sprašujemo, doklej bomo Slovenci tlačani Nemcem in doklej bodo po nas še peli nemški biči. Mar bomo večni sužnji? Zanimajte se za to vprašanje, tovariši! — Naši nasprotniki te in one internacionalne spuste večkrat v svojih listih kako puščico na naše vodilne tovariše, da bi jih ostrušili in odvrgli od dela za dobrobit delavstva. Tako je zadnjič neki list posvetil naši mladi organizaciji in njenim voditeljem članic, katerega končuje s pristavkom, da jim bo posvečal še več pažnje. Temu, kakor vsem ostalim dopisnikom vseh mogočih in nemogočih internacionalnih sporočam enkrat za vselej, da ne bomo sledili njihovi poti. Nam prepustite resno delo, vi se pa zabavajte s pisanjem, če se hočete, toda, prosimo vas, samo z resnim pisanjem, ker se z otročarijami le smešite.

Jesenice. Pri nas vlada kaj čudne razmere. O delnem štrajku v žičarni smo že poročali in se stanje ni prav nič izpremenilo. KID je šla celo tako daleč, da je hotela prepovedati pravico do dajatev izprti delavcem od strani Bratovske skladnice, no, pa je tudi to odredbo moralo umakniti na intervencijo delavskih zaupnikov. Mi, ki delamo z vsemi močmi, podpiramo izprte delavce, naše tovariše, ker v razmerah, ki pri nas vladata, nikdar ne vemo, kdaj zapoje po nas suženjski bič. Medtem ko gledamo mi, ki smo v vrstah NSSZ ta boj kot boj med kapitalizmom in proletariatom in skušamo obdržati skupnost, so si »internacionalci« v laseh in s tem močno škodujejo razvoju dela samega. Po končanem boju bomo o obeh internacionalah še obširno govorili. Tovariši, podpirajte izprte delavce, ker je le v solidarnosti zasigurana zmaga.

Jesenice. Položaj v tukajšnji tovarni postaja vedno bolj neznošen. Po odpustitvi delavstva v žični valjarni sledijo vsak dan novi udarci, udarci tujega ter domačega kapitalizma. Tako hoče podjetje vsiliti delavstvu zopet akordno delo, dasiravno ga to odklanja. In ni še dovolj! Tudi politična oblast hoče pomagati streti vsako odporost delavstva s tem, da javen shod, ki je bil sklican za to, da delavstvo protestira proti izživanju K. I. D. kratkomašno prepove. Mi svarimo pred takim neumestnim poslovanjem, ker to je v škodo državne misli.

Mladinski vestnik.

Skupna seja odborov »Bratstva« v Ljubljani in Spodnji Šiški ter »Mladosti« se vrši v petek 4. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih »Bratstva« v Narodnem domu. Na seji se bo razpravljalo o protikakolnem gibanju, o skupnih izletih in prireditvah, o ustanovitvi okrajnega odbora in sploh o vseh vprašanjih, ki so vsem društvom skupna.

Osrednji izvrševalni odbor JNSM poziva vse svoje krajevne organizacije, da stalno poročajo za »Nova Pravda« o svojem delovanju in da pošiljajo svoja poročila na predsednika, brata Brandnerja. Istočasno opozarjamo vsa »Bratstva«, »Mladosti«, da se letos povsod proslavi 1. majnik in da naj se naša mladina pridruži povsod prireditvam stranke, oziroma Narodno-socialne strokovne zveze, s katerima naj v tej zadevi vestno sodeluje.

»Bratstvo« v Sp. Šiški je imelo preteklo soboto v prostorih gostilne Novak lepo uspel sestanek članov, ki mu je predsedoval društveni predsednik brat Poropat. Predvsem je poročal o dosedanjem društvnem delovanju in podal smernice za bodoče delo. Največje težkoče obstoje v tem, da ne more dobiti društvo primernih prostorov izven gostilne, kar bi odgovarjalo tudi

Prepričani pa smo, da je položaja v tovarni krivo delavstvo samo, ker se ne zaveda, da mora biti strokovno organizirano. Mi ponovno priobimo, da mora biti vsak delavec organiziran! Ker nam gre edino za stvar, ne silimo nikogar ravno v našo organizacijo, ki sicer stvari najbolj odgovarja, temveč trdimo le, da mora biti vsakdo brezpogojno organiziran, pa naj bo že potem kjerkoli!

POZIVI!

Jeseniško narodno zavedno delavstvo razvije na praznik dela, 1. maja, svoj prapor. Tem potom pozivlje vse bratske podružnice, da se tega slavlja udeležijo. Vsa pojasnila se dobe pri podruž. tajniku tov. Lojzetu Blažiču. Spored slavnosti objavimo pravočasno.

Zagorje. Tudi iz našega zagorskega revirja je potrebno, dati par lekcij našim naprednim in nacionalnim demokratom, akuravno jih je samo mala peščica. Povemo jim zaenkrat samo, da njih agitacija pri delavstvu pač ne bo imela nobenega uspeha akoravno mu oznanjujejo razni gg. Kušarji, in Brvarji, Vrabčiči itd., da je le demokratiški stranki mogoče izboljšati delavski položaj. Delavci rudarji! Vaša naloga je, da sami poženete te agitatorje, akoravno izhajajo iz vaših vrst ter da ne nasledate njihovim lepm frazam, ki vam obetajo, kar cela nebesa. Pomislite, da vas hoče ta buržuazna stranka še bolj razdvajati in vas priversti v še neznošnejši položaj kakor ga imate. Delavci, vedite to, da si vsak, kdor podpira buržuazno stranko, spleta sam bič, ki ga tepe po glavi in kamor ravno prileti. Delavski položaj je mogoče rešiti edinele potom enotnih nastopov vseh delavskih strank bodisi ene ali druge politične skupine! Zato, da se reši delavsko vprašanje, ne potrebujemo buržujev, rešili ga bomo delavci sami, seveda ako bomo enotni in složni! Buržujski demokrati pa rešujejo delavsko vprašanje tako, da si zdajajo veljkanske palače iz žuljev naših rok! — Zato: Proč s farizejstvom. — Zaveden delavec.

Predavanja za spoznavanje obstoječih socialno-zaščitnih zakonov, odredb, ustanov in zavodov je uvedlo društvo nameščencev avtonomnih socialnih zavodov v Ljubljani. S predavanji hoče imenovano društvo doseči to, da seznani delavski in ročni proletarijat s socialnimi zavodi (pokolninski zavod, okrožni urad, bratovske skladnice) in vzbudi ter poglobi interes do njih, obenem bi potom predavanji informirali interesirane o pripravah za izboljšanje novih socialno-zaščitnih zakonov itd. — Podružnice, ki reflektirajo na kako tako predavanje, naj to sporoče tajništvu NSSZ, ki bo poskrbelo za predavatelja. Sled družva je topla pozdravit in mi samo priporočamo podružnicam, da si oskrbe taka predavanja, da se seznanijo delavstvo z bojniško blagajno in drugimi enakimi zavodi.

namenu društva, ki ima nalogo podpirati abstinentno gibanje. Končno je naznanil, da bo društvo vsak čas pričelo z izleti skupno z »Bratstvom« v Ljubljani in »Mladostjo« v Trnovem in da namerava 1. maja razviti svojo zastavo. Pri debati so se oglasili k besedi bratje Koprivc, Velepič, Kovač, Rozman. Nato je govoril predsednik JNSM br. Brandner o pomenu izobrazbe za socializem. Pri tej priliki je tudi opozoril na stalne diskusijske večere, ki jih prireja Pulpanov klub vsako sredo in je povabil člane in članice »Bratstva« v Sp. Šiški, da se teh večerov pridno udeležujejo. Brat Poropat je zaključil sestanek z željo, da bi se podobni sestanki vršili večkrat, ker bi se z njimi društveno delovanje znatno poživilo.

Članom in članicam »Bratstva« v Ljubljani naznanjamo, da lahko vplačujejo članarino vsak ponedeljek, sredo in petek od 7. do 8. ure zvečer pri društveni blagajničarki sestri Coriary v društvenem prostoru pri Obnovi.

Pulpanova - čitalnica. Opozorjamo vse brate in sestre, da je Pulpanova čitalnica v Gajevi ulici odprta vsak večer od 7. do 10. ure ter dostopna vsem članom »Bratstva« in »Mladosti«. Čitalnica ima veliko izbiro

časopisov, Vabimo, da se naša mladina čitalnice pridno poslužuje.

Srboburški tečaj »Bratstva« Celje se zaključil v ponedeljek, dne 14. t. m. Prosim vse posetnike tečaja, da se zaključna polnoštevilno udeležijo. »Bratstvo« Celje namerava v prihodnjem šolskem letu uvesti dva tečaja, in sicer 1. za začetnike in 2. kot nadaljevalnega, ako se bo priglasilo zadostno število rednih obiskovalcev. Koncem drugega tečaja se bodo izdala na željo izpričevala.

Članstvo »Bratstva« Celje ponovno prosimo, da redno vplačuje članarino. Zavedajte se svojih društvenih obvez. Brez reda ni razvoja — brez razvoja ne uspeha, radi česar organizacija svojemu članstvu tudi ne more nuditi zaželenega. — Do onih oseb (bivših članov), ki niso plačale članarine za mesec januar, februar in marec — pa so prijavile izstop iz organizacije v namenu, da se odtegnejo zaostalim obvezam, bo odbor že našel pota, da likvidira svoje zahtevke! — Vsi pred spremembo v odboru je bil izvoljen blagajnikom brat Rudolf Dečman.

Kegljaški klub »Bratstva« Celje je začel ta teden delovati. Kegljišče je pri »Bratstvu«.

»Bratstvo« v Zagorju je priredilo dne 30. marca t. l. na Izlakah pri Zagorju igro »Trije tičke«, ki je prav zadovoljila tamkajšnje prebivalce. Pohvalili bi v igri sami br. Groharja, Mlakarja, Savška in sestro Ranzingerjevo, kakor tudi vse druge. Pridno pa je sviral sekstet »Bratstva« pod vodstvom br. I. Bostiča in mu gre za njegovo poštrevnost pri sekstetu vse priznanje.

KARO - čevlji
MARIBOR, Koroška c. 19.

KINO IDEAL
prične v četrtek 3. apr.

s predavanjem velikega popularno-znanstvenega filma o seksualnem vprašanju.

Žena - mati - dete?

(Kako razjasnim to svojemu detetu.)

Seksualno vprašanje rešeno. Ta film sta postavila dr. med. Oskar Warecha in E. Hollas, s čimer sta si zaslužila neprecenljive zasluge za človeštvo. Dosedaj še ni izšla tako modro pisana knjiga, da bi mogla tekmovali s tem filmom. Film nam jasno pred očuje, kako starši dostikrat nevedoma v napačni vzgoji otrok tirajo svoje otroke v naročje prostitucije in pogube. Drugi poročila pa nam kaže pravilno vzgojo od poroda do zrelosti ne samo v pogledu seksualnega vprašanja, temveč tudi duševno in moralno, da postanejo otroci srečni in ponosni staršev.

Osobito se opozarja tudi vse športnike, ogledati si ta program, kjer imajo priliko opazovati razne strofe športa. Zatorej je dolžnost vsakega, komur leži srca in blagostanje otrok na srcu, pogledati ta film neprecenljive vrednosti.

Film se predvaja: v četrtek 3., petek 4., sobota 5. in v nedeljo 6. t. m. ob običajnih urah.

Spored je samo ob sebi umevno le za odrasle, torej mladim neprimerno.

Od pond. 7. do vstevši srede 9. t. m.

Hypermoderna ženska
(Pariški škandal)

Veseloigra v 5. delanji v glavni vlogi Mari Prevost.

Slike programov kino »Ideal« ogledajo se od sedle lahko tudi v izlozbi novo otvorene trgovine s slaščicami gospe H. Treo v Selenburgovi ulici.

v propast z mržnjo in pesimizmom, ki značita vedno nazadovanje in nespobnost za novo delo in napredek.

Naše javno življenje težko propada. Kdor hoče ozdravljenja, mora zdraviti, ne pa vedno znova sekati zastrupljene rane. Propadajo stranke, propada njihovo časnikiarstvo. Ubija se idealizem, ubija se vera v ljudstvo ter se širita nezaupanje in dvom. Kam to vodi? Zgodovina človeštva daje jase odgovor. Moralni razpad je začetek konca.

Ce so atere — in dovolj jih je — mora obstojati za njihovo presojo nepristransko razsodišče. Ne smemo pa sami umetno izdizati afer, kajti drugače se ne bo smatralo obtožb za resne. — Če naj pride pri nas do ozdravljenja razmer, je treba, da je vsakomur v prvi vrsti zavarovana osebnost, kakor je to na Angleškem. Današnji položaj je nevzdržljiv. Ta, ki koga žali, nikdar ne pride pred poroto, da bi tam za svoj čin odgovarjal. Zato postaja politika podobna loteriji. Ljudje, ki so občutljivi, zapuščajo polagoma politično življenje, ker jim mrze surovosti in klevete; tako bodo ostali nazadnje v javni borbi edino takozvani trdokožci.

Ne šele danes, temveč takoj po vojni sem opozarjal na to, da se morajo prav socialistične stranke »razavstrijati«, da morajo živeti drugo notranje življenje kot preje v Avstriji, kjer je bila semtertje naša odgovornost manjša, dolžnosti pa večje kot danes. Preje je bilo treba agitirati, pri tem ko se danes vrši smotreno in premišljeno delo. Ali nisem našel vedno pravega razumevanja, ne celo v lastni stranki. Stare navade so v nas še pregloboko ukoreninjene. Zato živim že več let daleč od tega, kar se pri nas običajno imenuje politika. Mogoče bi radi tega mogel enostavno reči, da nimam za to, kar se dogaja, nikake odgovornosti, ker se dogaja brez moje vednosti. Toda ne! Tako ne smejo postopati pošteni ljudje, ki jim je resno za stvar. Sram bi me bilo skriti se za kako pretezo ali se delati le za spoznanje boljšega od drugih. Vsi grešimo. Grešili smo, ker se nismo dosti vztrajno borili za to, da bi se politika socialističnih strank ne emancipirala enostranskega politiziranja za kulisami, politiziranja brez odgovornosti, ker se nismo borili za to, da bi bila njihova politika (politika soc. strank) pred-

vsem kulturna, da bi rasla od spodaj iz narodnega duha, torej v duhu socializma. Grešili smo, ker od pristašev ne zahtevamo drugega kot člansko izkaznico, ker ne zahtevamo vedno brezpogojno od njih tistih svojstev, brez katerih si socializem vobče ne morem predstavljati. Grešili so naposled tisti izobraženi in sposobni ljudje, ki so se izognili dela med ljudstvom, ker je napredek le tedaj mogoč, če nas bo mnogo delalo — čim več, tem boljše.

Mogoče, da celo prevlada moj nazor, da ne moremo sprejeti v stranko vsakogar brez vseh priprav, da ne moremo moralno odgovarjati za vsakogar, kdor z nami glasuje, temveč, da moramo imeti jedro stranke, sposobne in močne pristaše, ki prevzamejo v javnem in privatnem življenju nase socialistične dolžnosti. To bo prava vojska čehoslovajskih socializmov, za katero lahko jamčimo, in samo iz takih vrst je mogoče izbrati naše funkcijonarje, naše oficijelne zastopnike. Zavračam papirnati socializem. Ne verujem radikalnim besedam. Pravi socializem mora rasti iz srca, iz čistih misli. Ni mogoče dvojno življenje: privatno in politično. Naš

novi socializem mora biti nadaljevanje slavne češke reformacije in samo iz te atmosfere bo zrastle tudi to, za kar je socializem določen. Socializem ne sme biti vinieta, temveč vsebina, življenje, praksa. Vidim, kako živim, pa ni treba, da mi govorijo o programu.

Stranke in veliki pokreti niso radi poedincev. Če se kdo pokaže nevrednega zastave, se ga lahko, pa tudi mora odstraniti. Gre tu za idejo. Te se ne sme nikdar zavreči. Vzklila je iz naroda in iz ljudskih potreb, zato ji moramo ostati vedno zvesti. Pa tudi našega optimizma se ne sme nič slabiti. Meni vsaj vse govori, ali predvsem mi narekuje ljubezen do naroda, da tega (naroda), ki je bolji od nas, ne smemo zapustiti, ker ga brez našega dela čaka — tema. Zato je to velika ideja, zaradi katere smo se organizirali v eno stranko, in zato moramo naše moči v delu za to idejo podesetoriti, nikdar pa ne popustiti! Pri tem delu imamo pred očmi vedno to: iz socializma politike napravimo socializem življenja, napravimo duševno zbirko najlepših inspiracij, ki nas bodo privedle do novih uspehov, do novih zmag!

Delati moramo proti cerkveni mržnji napram drugim strankam, zlasti socialističnim. Biti si moramo svesti, da morajo ravno socialistične stranke iskati to, kar jih družijo, a ogibati se tega, kar jih razdružuje. Ta, ki se tega ne zaveda in ki ne dela po tem, je odgovoren za reakcijo in za neuspeh delovnega ljudstva. Čemu naj se bori reakcija s socializmom, če poraja isti rezultat medsebojna borba med socialisti! Na Angleškem je prišla do moči delavska vlada, ki reprezentira nekaj različnih delavskih strank. To bo brez dvoma vplivalo tudi pri nas, ali brez tega in kljub temu moramo imeti vsi toliko smisla za odgovornost, da ne plujemo na interese onih, ki smo jih dolžni zastopati, in da nehamo posnemati prepirljive branjeve, ki so se vse nagnete prodajati v eno samo tesno ulico.

Ko že imamo svoje samostojno mesto pod evropskim solncem, moramo tudi bolj evropsko misliti, ne se pa po vzgledu branjevk neumno, provincialno pripraviti, kakor je to tako umestno očital strankam predsednik naše republike

Tedenske novice.

Splošne občinske volitve v maju. — Kakor se čuje iz Beograda, namerava vlada razpisati v kratkem splošne občinske volitve v kmečkih občinah in mestih. Volitve bi se morale izvršiti v mescu maju. — Radi teh vesti opozarjamo vse naše krajevne organizacije in zaupnike, da je treba za vsak slučaj pričeti s predpripravami, organizirajmo že sedaj vse delo. Predvsem je važno, da imamo določene naše kandidate, da imamo v evidenci naše volilce in da gledamo, da se jim pridružijo še drugi. — Naši neomadeževani stranki to ne bo težko! Dokazali smo že opetovano, da je vse govoričenje in obrekovanje nasprotnikov sama grda laž! Zato z veseljem že sedaj na delo, uspehe moremo doseči samo mi!

Državni uradniki dobe 1. maja izplačano diferenco med dosedanjimi in novimi prejemki, ki jim gredo po novem zakonu od 1. oktobra 1924. Draginske doklade ostanejo v sedanjih izmeri. Istotako ostane poleg nove še stara dosedanja stanarina, ker se za enkrat ne bodo zaračunavali procentni stanarinski poviški po členu 37 novega zakonika za gotove kraje. Z izplačilom novih plač se prične tedaj 1. maja. — Vse to pa ni mogoče kaka zasluga nove vlade ali naših demokratov, ker je to predvidel finančni minister Stojadinović vsled višjega pritiska že poprej.

Nesporazum. — Lastnik hotela »Slon« nam je sporočil, da ni odklonil našemu akviziterju oglasa za naš list, kakor smo pomotoma poročali, ampak da je odložil naročbo na poznejši čas, ko bo tudi restavracija popolnoma preurejena. — Naši čitatelji naj to blagovoljno vzeti na znanje.

Umor v Ljubljani. — Na Vodovodni cesti je bila v ponedeljek 31. marca ponoči ustreljena blaginčarka kina »Tivoli«, ko se je vračala domov iz službe. — Gre za roparski umor, ki ga je izvršil malopridnež, katerega vsiljivost je zavračala. Pokojnica je bila blago in pošteno dekle.

— Čevlje kupujte od domačih tovarnov trdke Peter Kozina et Ko., z znakom Pe-ko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1

Gospodarstvo

Koliko je vreden dinar?

	Ta teden	Prejšnji teden
100 švic. frankov stane	1418.—	1405.—
100 franc. frankov	462.5	437.5
100 laških lir	356.—	349.5
100 čeških kron	237.—	235.5
1 milijarda nem. mark.	—	—
100 poljskih mark	0.0028	0.0028
100 avstrijskih kron	0.116	0.1145
100 ogrskih kron	0.113	0.122
100 bolg. levov	58.63	58.307
100 dolarjev	7937.5	8075.—
100 angl. funtov	34400.—	34840.—

Curiška borza.

	2. aprila	27. marca.
100 dinarjev	je stalo 7.125	7.10
100 franc. frankov	33.30	31.4
100 laških lir	25.35	25.—
100 čeških kron	18.95	18.825
1 milijarda nem. mark.	—	—
100 poljskih	0.0002	0.0002
100 avstrijskih kron	0.00808	0.00815
100 ogrskih	0.008	0.0085
100 bolg. levov	4.15	4.15
100 dolarjev	570.—	578.75
100 angl. funtov	2457.—	2486.—

Tajinstveni morilec deklet.

(Pravica ponatisa pridržana.)

(Nadaljevanje.)

Hkratu vstopita v kabino, kjer se nahajata njuni zaročenki. Edvard objame Bessy; bolj podobna mrtvemu kot živemu bitju se tesno privije k svojemu ljubljenu Edvardu. Njen dražestni obraz je smrtnobled, le močno in razburkano valovanje prsi dokazuje, da je še življenje v njej. — Tom se nagne k v omedlevici ležeči Molly in jo vroče pristržno neprestano poljublja na blede ustnice.

»Prav veseli me, da ubožica o vsem ničesar ne ve, čisto prav tako. Bog s teboj, ljubljena Molly — edina moja ljubezen!«

Se en vroč poljub, potem pa nameri svoje korake proti vratom. Odhajaje reče Edvardu:

»Gospod, grem, da pripravim žične vrvi. V petih minutah je vse v redu!«

Edvard ostane sam z Bessy — Molly leži v težki omedlevici.

»Bessy,« šepetaje Edvard, »čuješ, proč moram. — Vsaka zamujena minuta nam more prinesiti pogin!«

Izraza njenih velikih temnih oči, katere po teh besedah obrne v njegov moško lepi obraz, ni mogoče popisati.

»Edvard, proč greš, ne da bi mogla biti tvoja — Edvard — draga moj — srce mi poži! — Ne pustim te oditi!« vzkligne Bessy strastno. »Edvard, vzem lme seboj, dovoli, da vsaj umrem s teboj — in ne, da umrem sama brez tebe — Edvard — ne pusti me same umreti v tej — železni rakvi!«

»Bessy, dobro veš, kako vroča je moja ljubezen do tebe! Ko sem te prvokrat videl,

je bilo moje srce za vedno tvoje, ko si mi ljubezen vračala z ljubeznijo, je bila moja sreča brezmejna, skoro se mi je zdelo, kot da so le gošufive sanje. In če je usoda odločila, da se na zemlji ne moreva združiti, draga moja, potem se zopet snideva nad zvezdami. Tudi iz te velikanske železne rakve se dvigneta najine duše kvišku v — nebo!«

Dalje ne more govoriti, ker Bessy tako divje, tako strastno pritiska svoje ustnice na njegove, da mu skoro ne da dihati.

»Edvard, ljubi moj Edvard, oh, usmrti me vendar — sedaj, na mestu, smehljajočega obraza hočem umreti, ne pusti, da končam moje življenje na Terrorju mučne počasne smrti!«

»Ne, draga moja, rešitev je še vedno mogoča, vse moči bova napela, vse, moja Bessy. Sedaj pa zbogom, moja skladka, moja edina ljubezen, Tom ne sme čakati name!«

Skoro s silo se ji mora izviti iz objema. Potapljaško čelado pobere s tal in še enkrat vroče poljubi Bessy.

»Ne onemogoči mi mojega podvzetja!« reče Edvard proseče »zate grem rad tudi v smrt Bessy. Moja zadnja misel bo pri tebi!«

Bessy omdahne — opotekaje se zgrudi poleg v omedlevici ležeče Molly. Še enkrat hoče Edvard planiti k njej. Vendar obupan, a odločen odhiti na ozki hodnik, kjer ga že pričakuje Tom.

»Vse pripravljeno in v redu, gospod!« zakliče Tom Edvardu, ki si ravnokar pri-trjuje torbo z jeklenimi ploščami.

»Tu so žične vrvi, z njimi se privežeta na ladijo, morda vzdrživa pritisk vode.«

Od posadke na Terrorju ni nikogar videti, vse moštvo je pri strojih, kamor je tudi že preje odšel kapitan. Iz strojnice doni

hruščee grmenje. Sesalke delujejo z vso silo v boju proti vedno znova udirajoči vodi.

»Ali ste gotov, gospod?« vpraša Tom z zamolklo votlim glasom izpod čelade, s katero ima že pokrit obraz.

Edvard prikima.

»Potem naprej, žične vrvi so dobro pritrjene.«

Hitro stopita oba junaka skozi zaklopna vrata v majhen prostor na prednjem delu podmornice, odkoder se navadno spuščajo potapljači na morsko dno. Mala vrata, zavarovana s kavčukovimi ploščami, se zapro za njima. Trenotek nato odpre Tom zaklopni. skozi katero je mogoče priti iz notranjščine čudodelne ladije v morje. Voda vdre v za potapljače prirejeni prostor. Vodne množine so svetlo razsvetljene, električne svetilke se še vedno leskečejo, njihovo žarenje omogoča pogled na sive jeklene stene čudodelne ladije.

Edvard čuti, kako težki mu postajajo udi, težki kot da leži na njem več stotov težko breme, kar pa seveda ni nič drugega kot grozen pritisk vode. Tom tega prijska ne čuti v taki meri. Žične vrvi, ki jih je še preje dobro pritržil Tom v potapljaškem prostoru, si sretno privežeta okrog pasu. Sporazumeti se moreta seveda samo z znamenji, kajti šumenje, ki ga povzroča zrak v čeladah, je naravnost vdušljivo.

Edvard ima občutek, da je zapadel težkim sanjam. Zdi se mu, da je življenje že ugasnilo v njem. Mehanično pleza za Tomom, ki išče razpoklino, pri čemur mu kot ročaj služijo vozli na žični vrvi. Grozen je pogled v neizmerne morske globine.

Odgovorni urednik Anton Brandner, Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani, Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

Parna pekarna Jean Schrey
nasl. Jakob Kavčič, Ljubljana

naznanja, da ima vsak dan
sveže in pristne preste.
Telefon št. 158.

! Inserirajte v „Novi Pravi“ !

IVANA ZORKO, Ljubljana
Sv. Jakoba nabrežje 33
kupi in prodaja vsakovrstno starino.

Trboveljski premog in drva
dobavlja
Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220. Plačilo tudi na obroke. Telefon 220.

SVETLIN KREMA

za čevlje in usnje
Poskusite jo in prepričajte se o najboljši kakovosti! Dobi se po vseh trgovinah. Za obilna naročila se priporoča trdka
Ivan Kordiš, Ljubljana, Vegova ul. 2.

IVAN JAX IN SIN

JUBLJANA, Gospodetika c. 2.

Šivalni stroji z 10-letno garancijo.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarn v Lincu. Ustanovljeno leta 1867.
Došlo je ravnokar večje število strojev za vsako obrt.

Vezenje poučuje brezplačno. Pisalni stroji Adler in Urania. Kolesa iz prvih tovarn: Dürkop, Styria in Waffen.
Cenik zastoj in franko.

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.
Blizu Prešernovega spomenika.

Najboljši šivalni stroji Gritzner v vseh opremah za rodbinsko rabo in Adler za obrtniško rabo. Istotako potrebšine za krojače, šivilje, čevljarje, sedlarje, toaletne vezenine, kravate, čipke, nogavice, razne bombaze, sukance, svilu v niti, jedlino orodje, alpa, aluminij, žilce, vilice, noži, škarje, britve, razne palice, nahrbtniki, igle za vse sisteme šivalnih strojev ter njihovi posamezni deli. — Popravila šivalnih strojev se sprejmejo. Pouk v vezenju, kranju perila in nogavic na stroje brezplačno. Večletna garancija za šivalne stroje.
Cene najnižje. Postrežba točna.

Vaclav Schramm

Celje, Kralja Petra cesta št. 14.

Izdelovalnica instrumentov. — Velika zaloga vseh glasbil, zlasti tamburic najboljšee kakovosti, strune in vse v glasbo spadajoče potrebšine.

Cene nizke! Postrežba točna

AVTO-VOZI

BREZ BENCINA!

JUGO-HAG
LJUBLJANA
BOHORICEVA 24
TELEFON 560

Za Veliko noč

so ravnokar došli DAMSKI in DEKLISKI SLAMNIKI po najnižjih cenah. Prevzamemo tudi popravila.

Minka Horvat, modistka
Ljubljana, Stari trg št. 21.

KUPIM tudi posamezne številke:

Novice 1. 1843—1866, Slovenska Bčela 1850—1853, Sl. Glasnik, Zora, Kranjska Čbelica 1.—5. zv., Zvon 1870—1880, Ljublj. Zvon 1881—1895, Kres, Slovan 1894—1897, Vesna, Brencelj, Rogač, Škrat in Palček.

Ponudbe: antikvariat — knjigarni

Hinko Sevar, Ljubljana, Stari trg 34.

Štefan Ferant

urar državnih železnic

Celje, Dečkov trg št. 3

priporoča svojo urarsko in zlatarsko obrt. — Cene solidne.

Tone Malgai

Pleskar za stavbe in pohištvo, lakiranje vozniških koles v ognju. Sobni slikar. Specijalni oddelek za črkoslikarstvo na steklo, pločvino, zid, les itd.

Delavnice: Kolodvorska ul. 6, Celovška cesta 121.

Naročila se sprejemajo v Kolodvorski ulici št. 6.

Vse pisalne, risalne in šolske potrebšine dobite najceneje v papirni trgovini

Miroslav Bivic, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 29.

— lastna knjigovoznica —

Velika zaloga šolskih zvezkov, map in blokov.

Cenj. dame in gospodje

Vse kar prinaša današnja moda, se izdeluje po meri v krojačnici za dame in gospode trdke

Brata Brunskole

Ljubljana, Zidovska 5.

Istotam vsakovrstni lastni konfekcijski izdelki, modni predmeti, sralce, kravate itd.

Po najbolj konkurenčnih cenah!

Očala, ščipalci

ure, zlatnino najbolje kupite pri

Fr. P. Zajec,

izprašan optik in urar Ljubljana, Stari trg št. 9. Stekla natančno po zdravniških predpisih.

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg št. 8., reg. zadr. z o. z.

sprejema vloge na knjižice in plača čistih

7%

obresti brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Za večje in stalne vloge kakor tudi za vloge v tekočem rač. obrestovanje po dogovoru.

Podeljuje kratkoročne trgovske in personalne kredite najkulantneje.

Najcenejše nove in rabljene pisalne stroje

v specialni mehanični delavnici za popravo pisalnih, računskih, razmnoževalnih in kopirnih strojev.

Ludovik Baraga, Ljubljana

Selenburgova ulica 6/1.

Barvne trakove, karbon-papir-indigo ter vse druge potrebšine, pisarniška oprema vedno v zalogi.

17/1.

Jadranska banka, d. d. Beograd

Delniška glavica: **Centrala (začasno) Ljubljana** Rezerve: Din. 32,515.000

Din. 60,000.000

Podružnice:

Beograd Bled Cavtat Celje Dubrovnik Ercegovci Jelsa Jesenice Korčula Kotor Kranj Ljubljana Maribor Metković Prevalje Sarajevo Split Šibenik Zagreb

Naslov za brzojave: **JADRANSKA** Amerikanski oddelek — Potniški urad

INOZEMSKA ZASTOPSTVA: ITALIJA: Banca Adriatica, Trst, Opatija, Zadar. AVSTRIJA: Adriatische Bank, Dunaj. JUŽNA AMERIKA: Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Porvenir, Puerto Natales.

AFILACIJA: Frank Sakser State Bank, 82 Cortland St. New York City.

Banka ima prvovrstne zveze v vseh glavnih mestih sveta in se peča z vsemi bančnimi posli.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Podružnice: **Dunajska cesta št. 4** (v lastni stavbi).

Kapital in rezerve Din 18,300.000.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzojavi: Trgovska. Tel.: 139, 145, 458.

Ekspoziture: Konjice Meža - Dravograd

Konfekcijska trgovina O. BERNATOVIC Ljubljana, Mestni trg 5.